

LÓRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:
Benedek Elek



5. évf.
30. sz. 1926.
VII. 25



A magyar nóta.

Irta: SZABOLCSKA MIHÁLY.

Ugy terem a magyar nóta,
Mint a rózsza,
Mind a kettőnek láthatatlan az
Alkotója!
Nincs tövisebb fa
Szegény rózsafánál,
Még sincsen szebb virág
Sehol a rózsánál!

Ugy terem a magyar nóta,
Mint a rózsza,
Mind a kettőnek láthatatlan az
Alkotója!
Nincs terhesebb élet
A szegény népénél,
Mégsem terem szebb dal
Sehol az övénél!

(Temesvár.)



Az anya.

Irta: KOSÁRYNÉ RÉZ LOLA.

-- Mindig az én jó kis fiacskám leszel?
-- Mindid.
-- Szeretni fogsz?
-- Mindid.
-- És ha már nagyon öreg leszek?

-- Attól te fods az én ölembe ülni. És én el-
viszlet a házamba téded és ott lesz neted. egy
egy szép nagy szobád, benne csupa játék.

— Drága fiacskám! És ha egyszer te valami
olyat akarsz csinálni, ami nem jó?

— Én sohasem fogok olyat csinálni. Én min-
did jó leszet. És otos.

— Édes kicsikém! De ha mégis? És én akkor
majd megmondom, hogy ne csináld?

— Attól majd meddondolom.

— És nem fogsz érte haragudni reám?

— Rejád? Sohase. Semmiél. Te az alanyos
anyutám vagy.

Este. A fiu alszik már az anyja karján és az
anyja álmodik. Csupa szépet és jót álmodik. ra-
jongással és szeretettel van tele a szive. Nem fél
semmi mástól, csak a betegségek árnyékától és
attól a rémtől, aminek a nevét ki sem meri mon-
dani.

Eszébe jut sok minden, amit azelőtt szere-
tett, aminek azelőtt örült, fiatalos játéka, bohó
dolgok, lánykori barátnők, tánc, vidám vacsorák
hosszu séták, a szépsége, haját hosszan szerette
fésültetni, ruháit átvarrta, újra diszitetta, néze-
gette, válogatta.

Most nem kell neki semmi. Csak a gyermek.
És csungó könnyekkel az arcán, imádkozik.
Belenyugszik mindenbe. Csöndbe. Szomorúság-
ba. Csalódásokba. Lemondásba. egyedüliségbe.
Csunyulásba. Korán öregedésbe és elkerülhe-
tetlen öregségbe. Mindenbe belenyugszik. Csak
ez a gyermek maradjon az övé.

Az övé maradt.

Elfelejtett mindent, ami az övé volt azelőtt.
Nem találkozott a lánykori barátnőivel, nem
ment táncolni, vidám vacsorákra sem ment, sé-
tálni is a gyermekével, mindig a gyermekével.
A szépsége, mert nem ügyelt rá és nem akart
törődni vele, elmúlt! A haját türelmetlenül fé-
sülte, ruháiból a gyermeknek varrt nadrágoes-
kát és csöpp kis zubonykákat. Belenyugodott
mindenbe. Csöndbe. Szomorúságba. Csalódások-
ba. Lemondásba. Csunyulásba és korán örege-
désbe. Mindenbe belenyugodott, mert amikor a
betegségek gonosz árnyékai jöttek és jött az a
rém, aminek nem merte kimondani sem a nevét,
küzdött velük és a gyermek az övé maradt.

— Én ma nem megyek iskolába.

— Miért, fiacskám? Csak nincs valami bajod?

— Nem. Álmos vagyok, aludni akarok, nem
akarok iskolába menni.

— Fiacskám, ezt nem lehet!

— De!

— Kelj fel, fiacskám. El kell menned.



— Minek? Olyan unalmas.

— Mert ez a kötelességed, fiacskám. Mindenkinek van kötelessége és aki jó és okos ember akar lenni, annak meg kell szoknia, hogy teljesítse a kötelességét és tudjon uralkodni magán. Te is tégy így. Gyere, nyujtsd ki a lábad. Felhuzom rá a harisnyát, fiacskám.

— Nem akarok iskolába menni.

Az anyát ez nagyon bántja.

— Ne mondj ilyet, fiacskám. Mit mondanánk a tanító bácsinak? Hogy lusta voltál?

— Nem. Hanem mond azt, hogy megint fájt a torkom.

— Fiacskám! Hiszen ez hazugság lenne. Ez svindli!

— De jó svindli. És tegnap is mondta apa, hogy manapság az ember csak svindlivel boldogul.

— Fiacskám!

Most már szigorúnak kell lennie. Fájó szívvel rákiált:

— Én pedig nem akarom, hogy te svindlivel boldogulj és ne teljesítsd a kötelességedet. Most azonnal kelj fel és indulj az iskolába!

A fiu felnéz a szokatlan erős hangra. Dühösen lerugja a takarót, elkapja anyja kezéből a harisnyát. Öltözik.

Csönd. Az anya nézi. A fiu arca komor. Egy szót sem szól. A mellényét maga gombolja. Nem kéri az anyját, hogy segítsen. Maga mosakszik.

— Várj, fiacskám, mondja az anya — a tizóraidat hozom.

— Nem kell. — mondja a fiu. De anyja nem hallgat rá. Siet a kamrába, nagyon jó tizóraidat készít neki. Becsomagolja szép virágos papírasztalkendőbe.

Amikor visszajön, csönd fogadja. A fiu sehol.

Az anya nem hisz a szemének és a fülének. Ujra és újra körülnéz. De hiába. Eltűnt a fogasról a kis kék sapka, a kabátka, eltűnt az asztalkáról a tolltartó, a székéről a táska, az asztal mellől a fiu. Otthagytta a reggelijét is. Nem vitt tizóraidat sem. Nem csókolta meg az anyját. Dacosan, konokul, egyedül így ment az iskolába.

— O jaj, nem az enyém már! jajdult fel az anyai szív.

És akkor az anya nagyon sírt.

Tamás érdeklődik.

(A hegyek születése és pusztulása.)

I.

TAMÁS: El-elnézegetem a vonuló felhőket és csodálkozom rajta, hogy Petőfi Sándor felhő szeretett volna lenni. A felhő folyton változik, életében pernyi nyugalma sines, kergeti maga előtt a vihar, nem tudhatja, mikor szakad darabokra; minden pillanatban készen kell lennie a halálra. Ha én sorsot választhatnék, hatalmas szikla szeretnék lenni. Szembeszállnék a pusztító viharral és örökké változatlanul, a mulandóságra sohase gondolva néznék le a körülöttem megváltozó világra. Ha a magas hegycsúcs beszélni tudna, mennyi érdekes történetet mesélhetne!

APA: Ugy látom, nekem az a sorsom, hogy téged fel-felébresszelek álmodozásaidból. Azok a magas csúcsok, melyek évezredekkel ezelőtt történt eseményeket mesélhetnének, ma éppen úgy nem élnek, mint azoknak az érdekes történeteknek vagy eseményeknek szereplői. A hegyek alá vannak vetve a közös sorsnak: az elmulás hatalma ellen ők sem harcolhatnak sikerrel. Ha másképp akarod hallani, ugyanazt mondhatom

rőlük, amit az emberekről: megszületnek és meghalnak.

TAMÁS: Nem értem. A hatalmas hegytömegek, az óriási csúcsok halálát nem értem. Valahányszor rájuk gondoltam, mindig az örökkévalóság jutott eszembe.

APA: A mi rövid életünkhöz képest az ő életük örökkévalóságnak tetszik. Pusztulásukról azonban te is könnyen meggyőződhetsz. Ha a hegyek között sétálsz, gyakran különös hangokat hallasz. Apró kis pattogások hangzanak a sziklák testéből, olykor egy-egy puskalövésre emlékeztető hang, néha szinte ágyudörgéssé erősödik. Megdöbbenve ütöd fel a fejedet, keresve az ismeretlen hang eredetét. A halál angyalának kísértő zenéjét hallottad. Közel-távol élő lénynek nyoma sines. De pusztul a kemény szikla, pusztul jobban, mintha ezer ágyuval lövöldöznek vagy dinamittal robbantanák. Látom, hogy a hegyek panaszos jajkiáltásainak okát szeretnéd ismerni. Egyszerű természeti törvény. A szikla nappal nagyon fölmelegsik, este lehül. A meleg



kiterjeszti s a hideg összehuzza a tárgyakat. A folytonos mozgás következménye a pattogás. Képzeld el, hogy több anyagból áll a szikla. Az egyik a nap sugarainak hatása alatt jobban kiterjed, a másik kevésbé. Az egyes részek feszítik, támadják egymást, helyet keresnek. Az alkotórészek fellázadnak, és pusztulnak, mint a nemzet, ha polgárháború üt ki. Mire feleszmélhetnének a lázadók, gyakran már szörnyű gyorsasággal buktak a mélybe, magukkal rántva az alattuk levő meglazult rétegeket. A hegy lába mindig tele van omladék-kövekkel. A pusztulás aztán folytatódik a felülre kerülő belsőbb rétegekben, sőt folytatódik a völgyben is, mert a lesodrott kötőanyagban a robbantó erő tovább működik. Megállás nincs: a romlást feltartóztatni nem lehet.

TAMÁS: Végtelenül szomorú dolog, hogy a természet mindent elpusztít.

APA: Szomorú csak akkor, ha az ember a mulandóságra gondol. Miért nem gondolsz arra, hogy a természet állandóan épít is, hiszen azokat a hegyeket is ő építette. Két keze van a természetnek: egyikben élet, másikban halál. Sőt legerősebb pusztító eszköze az élet. Nem várja meg a természet azt, amíg a robbantás végtelen sora elvégzi emésztő munkáját: segítségül hívja az életet. A meglazult sziklafelületre, a támadó rétekre elküldi milliárdnyi harcósát. A levegő telve van élni akaró csirákkal. Lesnek a sziklakon keletkező résekre a parányi élő-szervezetek: lecsapnak, mint a bezúzott falu várra a katonák, végtelen gyorsan elzaporodnak és előkészítik a helyet magasabbrendű növényeknek. Amikor ezek megjelennek, gyökérszálak nyulnak be a résekbe, kétségbeesetten kutatnak táplálék után, felturják a porhanyó részeket és elpusztulásuk után már alkalmas a talaj még magasabbrendű növények számára. Megjelenik azonban a zápor, jön a viharos szél és gyakran lesodorja az egész réteget minden étellel együtt a mélybe. Néha azonban az élők erősebbek, összefonják apró gyökérszálaikkal a porhanyóvá vált rétegeket és megjelennek a bokrok, fűvek, virágok: a hegyek ruhái. Betakarják, védelmezik a megszabtott óriást, megakasztják rövid időre az elmulás folyamatát, de megállítani nem tudják. Idők folyamán elpusztulhat az erdő, lecsuszhatik az egész védő burkolat és a szikla takaró nélkül ismét ki van téve vésznek és viharoknak.

TAMÁS: Én azt hittem, hogy a főellensége a hegyeknek a víz. Nem hittem ugyan, hogy teljesen el tudja pusztítani a sziklakat, de tudtam azt, hogy barlangokat és utakat fúr benne.

APA: A víz nagy ellensége a hegyeknek, mert szintén robbant. A meglazult részekbe, a kis résekbe beszívárog. Ha aztán megfagy, nem fér el annyi helyen, amennyit víz korábban el-

foglalt: terjeszkedni akar. Jaj a meglazult részeknek: a közük furakodó ellenség orvul tőrájuk: szétfeszíti az egymáshoz simuló laza rétegeket és árkokat ás a sziklafalba. Majd jön a zápor, kimossa az apró levált részeket, sodorja a mélybe. A megduzzadt patak nagyobb darabokat is magával ránt és most már a lefelé görgőített köveket úgy használja az útját álló szikladarabok ellen, mint a régi világban a faltörő kőst használták a katonák. Ha a hegy érezni tudna, szomorúan gondolna arra, hogy ellensége saját testének darabjait használja romboló szerszámnak ellene. A víz tehát szállítási eszköz, eltakarítja a romokat, vagy mondjuk azt, hogy olyan helyre viszi, ahol a természet újat alkot belőlük. Gondolhatod, hogy a föld alatt folyó víz sem marad féltlen. A hegy belsejét furja meg: alagutakat készít, mint az ostromlott vár alatt a katonák. A magával hordott köveket fűrészmódjára használja fel. Addig hengergeti, amíg hőmpolyogteti, amíg pompás alagutakat fúr magának. Az apró por-szemecskék és kövecskék a szél támadó eszközei is. Ha a szél évszázadokig veri az éles homokszemeket a sziklához, nincs az a kemény kő, melynek ereje volna ellenállani, megrongálva, összepaskolva kerül ki a szikla a harcból. Láthatod, hogy erőszakos, turlangos, következetes katonái vannak a természetnek, tehát győznie kell: győznie kell annál is inkább, mert ideje van, a természet nem siet.

TAMÁS: Ha ez a pusztulás állandó, akkor ma a hegyekre rá sem ismernének a régi emberek, ha feltámadnának.

APA: Ez már nem a régi világ. A hegysek nagyot változtak néhány évezred alatt. A büszkén magasba emelkedő csúcsok legtöbbször maradványai egy nagy tömegnek. Mennél több csúcs emelkedik egymás közelében, annál nagyobb volt a pusztulás. De nekünk annál változatosabb és szebb a hegyes vidék. Ha valaha égbemeredő csúcsok között jársz, te se gondold az elmulásra, hanem élvezd változatosságukat és szépségüket: élvezd annál jobban, mert azt is gondolhatod, hogy itt nem a halál járt, hanem a természet elküldte munkásait, hogy építőanyagot szállítsanak számára. Ha érdekel, erről is beszélgethetünk legközelebb.

Enyhe, édes, kellemes hashajtó a

PURGO BAYER

Betüretvény.

Beküldte: **Makai Margit és Miklós.**

let let let let let



Szilasy Bálint szép históriája.

Írta: Fábian Gyula - Rajzolta: Fabianné Biczó Ilona.

— Gyöngyös! — mondotta vigyorogva a török rabló Marikának.

A gyöngyösi török sereg már nagyon várta az egy hét előtt elindult martalóc csapatot. Régen készültek már a gyöngyösiek a szécsényi vásáriütesre és most, hogy sikerült, nagy örömben uszott minden pogány és összeszaladt az egész őrség a piacra. Siliktár Hasszán bég, a gyöngyösi őrség parancsnoka is eljött a kastélyából megtekinteni a zsákmányt.

A vásár-ütők fölállították a szekereket a piacon és megkezdődött a kótyavetye, amelyben a vásáriütők szétosztották egymásközt a zsákmányt, amelyet, ha pénzre volt szüksége, akár mindjárt el is adhatott. A kótyavetyére maga Siliktár bég ügyelt fel.

Egy nagy ponyvát teritettek le a földre. Arra dobtak minden pénzt, ékszert, vagy valami értéket képviselő dolgot. Akkor az állatokat és rabokat is külön állították. Amikor minden együtt volt és mindent megbeesültek, a zsákmányt igazságosan háromszáz részre osztották. Minden katona, aki a vállalkozásban részt vett, egyformán kapott a zsákmányból. Így egy katonára egy rab, két vég posztó, három pár eszima, öt pár papucs, kilenc vég gyoles, harminc orsó cérna, két mázsa fűszer, aztán gomb, selyem, patyolat, harisnya és a jó Isten tudná megmondani, mi minden nem jutott egy-egy rabló kezére. Amikor a pénzt is szétosztották, kitiűnt, hogy minden katonára annyi zsákmány esett, hogy abból akár öt esztendeig is uri módon élhet. De bizony a legtöbbben a szerzett pénzt még az nap este a nagy dárídózásban elmulatta, vagy kockán elvesztette. „Éb szerzemény — kutyául vész”.

Az osztzkodás után megkezdődött a vásár. A zsákmányolt lovakat a bég vette meg a katonaság számára.

Marika egy öreg esausz tulajdona lett. Ez csak nézte a karesu, gyöngéd alakot. Mit csináljon ő ezzel? Hiszen nem tud ez dolgozni! Kiabálni kezdett.

— Kinek van rablányra szüksége?
Siliktár bég odajött.

— Én megveszem tőled ezt a lányt. Mennyiért adod?

— Egy jó harci paripáért eleserélném. Még egy galambot is kapsz ráadásul, kalickástul.

— Jól van, Juszuf. Elviszem a lányt magammal. Holnap eljöhetsz a lóért.

A bég egy öreg török asszonyra bízta Marikát.

— Rablányt hoztam, Fati! Talán tudod a konyhán, vagy a kertben használni.

Fati egy nagy szobába vezette Marikát. Rossz magyarsággal beszélt hozzá. A szobában még hat másik lány volt. Magyar, német, horvát lány vegyesen. Ezek vigasztalták Marikát, ne sirjon, majd megszokik. Nincs itt sok munka a ház körül, mert elegenden vannak, könnyen elvégeznek mindent. De hiába beszéltek, vigasztalták Marikát, nem tudták előállítani a könnyei árját. — Jaj, mi lesz most már övele? Mi lesz öreg édes apjával, aki őt ugy szereti?

Csak akkor vigasztalódott, amikor a galambra nézett. Ez a kis fehér madár volt az egyetlen élő teremtés, amely otthonára emlékeztette.

Galamb repült Bálint ablakára.

Bálint portyázásról tért haza Almási kapitánnyal a kéklői várba. Felment a kamarájába. Előkereste könyves almáriumból Ovidiust, az ablakhoz ült és olvasni kezdett. Egészen elmerült az olvasásban, amikor hallja, hogy: kopogtatnak az ablakán. Oda se figyelt. Ki kopoghatna, mikor ablaka alatt harminc öles mélység tátong? Nem juthat az ahhoz ember, ha csak szárnya nincsen! Újra zörgetést hall az üvegen. Oda néz. Fehér galamb veri szárnyával az ablakot.

Fölugrott. Kinyitotta az ablakszárnyát, a galamb berepült rajta. Az ő galambja! Fáradtan pihegett szegény. Nagy utat tehetett meg. Bálint vizsgálta a kis állatot. A piros lábára kis finom szerb vászon volt kötve, amelyen vászonzól a Marika ingvállja szokott lenni. Leesavarta. Alatta vékony papirost talált.

(Folytatása következik.)



Attila városa.

Irta: GÁRDONYI GÉZA.

Egy görög ember, aki látta egykor Attila városát a Tisza síkságán, így írta azt le:

Városnak mondom, mert nem tudom más nevét. Nem hasonlít ez a világ semmiféle várossához, mert templomok, márványpaloták, kőépületek, kövezett utak és terek nincsenek benne. A sátorok erdejéből mindössze két épület sárgállik elő. Mindakettő dombon van és fából épült. Tornyok is vannak rajtuk, de csak olyan karcuak és olyan szellősek, hogy a galambokon kívül más nem lakhatja.

A város szélén egynéhány száz szurtos kovácsot láttunk. Patkót és nyilhegyet vernek szünet nélkül. A műhelyek tájéka szuroktól illatos. A mezőségen tömördek ló, tehén és birka legel. Kutya is annyi van, hogy az ember lépten-nyomon beléjük botlik.

Most láttam csak, miért tetszik Attila városa végtelennek? Hát azért, mert a sátorok nem állanak szorosan egymás mellett, hanem mind-egyik körül egy-egy kis térség van. Ezen a térségen az asszonyok sütnék, főznek; a gyermekek



A vezetőnk tisztelettel mutatott rá:
— Ez a királyunk lakóhelye. A másik, vele szemben a fővezéré.

Ezek körül a paloták körül a sátorok rengeteg sokassága tarkálk. Mintha se vége, se hossza nem volna ennek a városnak. A sátorok között házak is vannak, de ezek csak afféle nádfedeles sárházak és ember nem lakik bennök. Nyáron legalább nem.

játszanak, egy tehén, egy-két ló legelész. A sátor hátulján tüzrevaló fa van. Elöl szárítják a ruhát, elől van az edénytartó cölöp is. Az emberek a sátort csak alvóhelyül s esőben használják. Nappal mind ott tanyázik a sátor előtt. A gyermekek ott játszanak, a nők ott dolgoznak. Az öregek és betegek szintén a sátor előtt vadbőrön vagy a puszta földön ülnek. A férfiak lóháton vannak örökké.



Minél beljebb haladunk a királyi palota felé, annál diszesebbek és nagyobbak a sátorok. Ezek már vadbőrökkel vannak takarva. A tetejükön vagy az ajtó fölött egy-egy képet, vagy jelet lehet látni. A kép vagy jel: egy gólya, egy lófej, egy csillag, egy rózsza, egy kereszt, egy kör, vagy más efféle. Néhol csak oda van akasztva: egy nyíl, vagy egy kosfej, vagy egy patkó. Erről aztán meglehet tudni, hogy ott laknak: Nyilasék, amott meg Kosék s emitt Patkóék. Csak ahol póznán lóg a jelvény, ott nem családi jel, hanem mesterségmutató. A varga sarut akaszt ki, a sá-tormives keresztbe tett rudat, az ács szekercét, a szücs fasubát, a kovács patkót.

Most láttam csak közelebről a két fapalotát. Mindakettő remeke az ács-művészetnek. Az Attilác valamivel diszesebb és több házból áll. A

középső a királyé, a mellette lévő a feleségeé, a szolgáké, a fogoly királyoké. Vannak ezeken kívül hosszú disztelen házak is. Ezek az istállók. Külön van a király istállója, külön a feleségeé és külön a szolgáké. Aztán a faházak között van egy magánosan álló nagy kőépület.

A későbbi napokban tudtuk meg, hogy az a kőház fürdő.

A királyi palota tájékán nagy térség kereklett. Ezen nem volt egyéb, mint egy vén hársfa s alatta egy nagy négyszögletű szürke kő. De akkora kő, hogy egydarabban ilyen nagy követ még nem láttam. Később tudtam meg, hogy oltár.

A tér másik sarkán gémes kut volt. Innen keletre nézve, széles utca nyílt. Le lehetett rajta látni a Tiszáig.

(Eger.)



Az özvegy asszony búzája. Cluj

— Egy budapesti fiú naplójából. —

Írta: BENEDEK ELEK.

Megkezdődött az aratás; a buzahatárt megszállották az aratók, akárcsak a katonák a harcmezőt. Hanem mily nagy a különbség a katonák és az aratók fegyvere közt! A magyar Alföldön látam már aratást, ott kaszával vágják a búzát, itt nagyapóéknál, a Székelyföldön egy kis görbe jószággal. Sarló a neve. A módosabb gazdák 20—30 aratóval állanak ki a búzaföldre, szaporán gyűlnek a kévék, melyeket aztán keresztbe raknak. Egy-egy keresztbe 18 kévét raknak s messziről azt hímnéd, hogy kicsi kunyhócskákkal népesült meg a határ.

Hej, de szeretnünk volna mi is az aratók közé állani s aratni a búzát! Kértük is nagyapót: csináltasson kicsi sarlót nekünk, de nagyapó azt mondta:

— A sarló még nem nektek való, elvagnátok a kezeteket. Az apátok is nyolc éves korában sarlóval vágta meg a kis ujját. Még most is látszik a forradás helye.

No, elég nagy öröm volt nekünk az is, ha láthattuk az aratást. Ameddig a szemünk ellátott, nemesak a mi falunk határán, de messze az egész vidéken arattak. A faluban csak a kis gyerekek maradtak, meg a gazdasszonyok, akik az aratóknak ebédet, vacsorát főznek. Nagyapónak sem

volt otthon maradása, jött velünk. De elébb megfogadta nagyanyónak, hogy sem kévét nem köt, sem keresztet nem rak, mert nehéz már neki a hajlás, csak mesél az aratóknak, akik mindjárt jobb kedvvel dolgoznak.

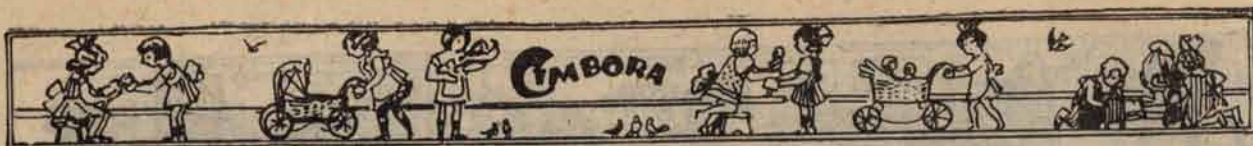
Hiszen az igaz, hogy az egész határon nem volt az aratóknak olyan jó kedve, mint a nagyapó búzaföldjén. Egymás után beszézte el a tréflás történeteket, közbe-közbe meg biztatta a legényeket, leányokat: énekeljete, naím, énekeljete. De vig nótát, mert aki szomorú nótát énekel, annak a keze is lassan jár.

No, lám, ki hímnéd ezt? Pedig úgy van valóban. A munkás ember keze is gyorsabban jár, amint vig nótát énekel. Mintha csak a hangja gyorsaságát követné a keze is. Aminthogy ez így is van és nem másként.

Az édesapám s kijött a határra, aztán Juliskát és engem magával vitt, hogy járjuk be az egész buzahatárt. Azt mondta:

Oly régen nem jártam erre. Pedig minden bokor, minden patak, minden dombocska kedves ismerősöm. Oly jól esik szívemnek, ha újra láthatom!

Keskeny ösvényeken meg mezei utakon kalandoztunk erre, arra, néhol búzaföldön vitt át



az ösvény, s oly kedves volt, amikor fejünket el-
lepte a buzatenger, csak az apámé latszott ki. Az-
tán megint kibukkantunk, meg újra belevesz-
tünk egy-egy buzaföldbe; a kalászkok meg-meg-
cirógatták az arcunkat, itt-ott fürjmadár rebbent
fel ijedten, közbe-közbe aratók dalát hozta fel-
lénk a szellő a szomszéd határról. Édes illat ára-
dott szét a mezőn, s lejünk felett zengő pacsirták
dícsérték Istent, aki gazdag terméssel áldotta
meg a földet.

Egyszer csak édesapám megállott. Megál-
lottunk mi is. Az ösvény mellett egy keskeny
buzaföld húzódott el s abban egy szegény assz-
zony egyedül aratott. Éppen akkor kötött egy
kévét, aztán fölnevezett az égre, honnét tikkasztó
forrósággal sütött le Isten áldott napja s fölso-
hajtott: Ó, édes jó Istenem!

Édesapám köszönt:

— Adjon Isten jó napot, Kovácsné asszony!

— Adjon az Isten, nagyságos ur! Ó Istenem,
hát megismert?

Felelte az édesapám:

— Hát hogyan ismertem volna meg? Gyer-
mekkorunkban sokat játszottunk együtt, ismer-
tem, mint leányt is. Azt is tudom, hogy Kovács
Bálinthoz ment férjhez. Hol van Bálint, hogy így
egyedül arat?

— Ó, lelkem, nagyságos uram, — s keserves
sírásra fakadt az asszony, — szegény jó uram
már három eszendeje meghalt!

— Ugy... szegény asszony!

— Egy kicsi fiacskám van, ott ül ni, a kékék
árnyékában. Semmi segedelem a világon. Ez a
kicsi buzám van s erre sincs segítségem. Min-
denki a gazdagabb emberekhez megy dolgozni, s
én csak akkor kapnék segédelmet, amikor mások
learatták a magukét. Jaj, de addig eléri az a
kicsi buzám is, kipereg a szeme. Gondoltam,
nekifogok egyedül, majd megsegít a jó Isten.

— Bizzék a jó Istenben, Kovácsné asszony,
meg is segíti. Isten az emberek legjobb segítsége.
Lássa, megáldotta most is; milyen szép buzája
van! Az egész határon nem láttam szebbet.

— Szép, hála Istennek!

— Igazán, — mondta édesapám, kedvem kere-
kedett az aratásra, Kovácsné! Adja ide egy kicsit
a sarlóját. Megpróbálom, tudok-e még aratni.
Vágok egy pár kévét, hátha Isten áldása lesz a
munkámon.

— Ó, nagyságos uram! Mit gondol! Nem való
már a nagyságos ur kezébe a sarló.

— Adja ide!

— Adja oda, néni, — kértük mi is
Szerettük volna látni, hogy tud-e még aratni
az édesapám.

Kovácsné egy kicsit még húzódozott, szé-
gyenkezétt, de mégis átadta a sarlót. Édesapám
szépen lehajolt, vágott egy csomót, melyben le-
hetett egy marékkal, azt egyformán kétfelé vá-
lasztotta, aztán fejüknél fogva egy ügyes csava-
rintással összekötötte; megvolt a kévekötél. Erre
kell rakni a „markot”.

Kovácsné összecsapta a kezét esodálkozásá-
ban. Édesapám oly ügyesen aratott, mintha gyer-
mekkorától a mai napig minden nyáron aratott
volna. De még egyéb is történt. Egyszerre csak
a falubeliek, akik kint voltak a buzahatárban,
mind félbehagyták az aratást s felénk néztek
nagy esodálkozással. Hallottam is, amint egy
asszony fölkiáltott:

— Nézzetek oda! A pesti ur arat!

Hanem ami ezután történt, azt csakugyan
nem felejttem el, ha száz évig élek is. Erről a buzaföld-
ről is, meg arról is odasompolygott egy-egy
arató, köszöntek illedelmesen, egy kicsit nézték
az édesapám aratását, aztán beleállottak az öz-
vegyasszony buzájába. Kezdtém számolni, hány
arató van itt. Voltak már tizenketten! Ugy arat-
tuk, olyan lelkesen vágtuk az özvegyasszony
buzáját, hogy a magukét így nem, bizonyosan
nem. Amikor aztán legjavában arattak a derék
emberek, az édesapám visszaadta a sarlót az
özvegyasszonynak.

— No, Kovácsné, én többet nem aratok. Ná-
lam nélkül is learatják ezek a becsületes atya-
fiak, egy óra sem telik bele.

Az özvegyasszony hirtelen elkapta édesapám
kezét, s mielőtt megakadályozhatta volna, meg-
csókolta.

— Áldja meg a jó Isten! Igazán áldás van a
keze munkáján!

... Pedig apám csak két kévét aratott.

Potlórejivény.

Beküldte: Borgia Lili.

— ár	— a
— rany	— mma
— arda	— óka
— ma	— z
— óra	— ilus
— ica	— zpa
— aj	— ár
— rén	

Megfejtése egy magyar író.



Iskolaév végén.

A jó Isten megsegített
 Levizsgáztunk végre
 Ez a nehéz iskolaév
 A végéhez ére.
 Nem leszünk az iskolára
 A nyáron kíváncsi,
 Isten áldja, Isten vele,
 Jó tanító bácsi!

Köszönjük, hogy tanítgatott
 Annyi szépre, jóra,
 Bár csak hallgattunk is volna
 A sok intő szóra!
 Fáradtságát, türelmét
 Fizesse meg Isten,
 S hogy mi is meghálálhassuk,
 Minket is segítsen!

Legyen élte mindig boldog
 A gondtól ne féljen
 S adja Isten, hogy közöttünk
 Még sokáig éljen!
 Isten áldja, Isten vele
 Jó tanító bácsi
 Majd megjövünk, mert leszünk még
 A könyvre kíváncsi!

(Huszt, 1926).

Sz. B.

Szép levél.

Kedves Elek Nagyapó!

Amint már írtam Nagyapóknak, betegségem gátolt meg a levélírásban. Szóval, nem lustaságom volt az oka, ámbár, ha levélírásról van szó, én is lusta vagyok, mint sokan a cimborák közül.

A levelemre írt válasz nagy örömet szerzett.

A Cimborát hétről-hétre jobbnak találom, ami Nagyapó munkájának az eredménye, mert ha nem a gyermekeket szerető és értük fáradságot nem ismerve dolgozó Nagyapó szerkeszteni a Cimborát, akkor bizonyára nem lenne ilyen szép, tanulságos, tartalmas lapjuk a gyermekeknek. Nagyon tetszik „Szilasy Bálint szép históriája” és „Famás érdeklődik”. A „Mi újság?” című rovatot is nagyon jónak és tanulságosnak találom.

Mig a tollam seregye szalad a papíron, én arra gondolok: Vajjon mit csinál most Nagyapó? Talán a „Cimbora” szerkesztésén fáradozik? Vagy az unokák leveleit olvassa? De szeretnék elrepülni Nagyapóhoz! Ej, hiszen nem is olyan lehetetlen!

Béhuynom a szememet és látom Nagyapót az íróasztalnál egy nagy csomó levél előtt ülni. Éppen most nyul az egyik levél után. Első ele-

mista a levél írója. Nagyapó jólelkűen mosolyogva olvassa a nagy kerek betűket. A másik levél betűi már ismerősek Nagyapó előtt. A levél mellett még egy papírlap van. Nagyapó ezt is elolvassa és amikor leteszi, ezt mondja:

— Ebből a fiúból író lesz, akárki meglássa!

Vajjon kire mondja ezt nagyapó? Megnézem az aláírást: Beretzky András. A következő levelet Deák Tusi írta, Ezt, amikor elolvasta nagyapó, külön teszi a „Cimbora” számára, ahol megjelenik, mint „Szép levél”.

De már sokáig is leskelődtem! — Nagyapó hátranéz, én ijedten rezzenek össze, gyorsan a kilínes után kapok és — a következő pillanatban az íróasztalom és a nagyapóknak írt levelem végigömlött a tarta, mert heves mozdulatommal feldöntöttem a tarta tartót.

Na, most megírhatom megegyszer a levelet, mert igaz, hogy a malac nagyon szép állat, de nem a levélben, hanem pirosra sült a tálon.

A tarta gyorsan letörölöm az íróasztalról és most már sietek megírni és befejezni a levelet, mert Nagyapóknak nagyon sok levelet kell egy nap elolvasni és ha minden levél nyolc oldalas volna, akkor Nagyapóknak nem sok ideje lenne máshoz.

S míg leveletem lezárom, így sóhajtok fel: Jó Isten! Kérlek, tartsd meg Elek nagyapót sok-sok évig, hogy még sokáig oktassa, tanítsa a gyermekek ezreit jóra, szépre, ugy, mint eddig.

(Vulkán, 1926. V. 25.)

Markovits Edith





Elek nagyapó üzeni:

Katona Ilona. A hirdetett hat könyvet nem én árusítom, hanem a Szabadsajtó, aminthogy én semmiféle árusítással nem foglalkozom, hisz bőven elég nekem az újság szerkesztése. Egyébként megüzentem a Szabadsajtónak, hogy ha még nem keltet el ezek a könyvek, egy kevés ideig tegyék félre neked, amig összegyűjtöd az árát. A Szilágyi és Hagymásiról szóló történetet beküldheted, sivesen elolvasom, s meg is mondom majd a véleményemet róla. A rejtvényed jó, de tulságosan nehéz volna a megfejtése, emiatt hát nem közlöm. Elfelejtetted megírni, hol kelt a leveled, következő leveledben pótolj ezt a mulasztást. — **Sigmond Béla és Németyk Sándor, Kolozsvár.** Az egyik pótlórejtvény sorra kerül. — **Halász Mancika, Kolozsvár.** Következő leveledben írd meg, hogy kitől való a „Kis Jézus beszél” c. vers. Képelem, milyen jól telik az idő Zágónban, Mikes Kelemen szülőfalujában. Remélem, fogsz írni Zágóról, s ezzel résztveszel a beszámoló pályázatban. Anyukádnak tolmácsold viszontüdvözetemet. — **Homm Gusztáv, Kolozsvár.** Bár beteg voltál, mégis sikerült a vizsgád, s anyukádtól jutalmul egy szép könyvet kaptál. Azt írod, sok könyved van, szeretsz olvasni, s szeret olvasni anyukád is, amikor ideje van. Mert bizony nem lehet sok ideje, ha egész nap irodában dolgozik. Valóban, nem lehetsz elég hálás a te jó édesanyádnak, aki egymaga tartja el a kis családot, mert édesapád már nyolc éve meghalt, amikor te csak egyéves voltál. Vilmos bátyád pedig három éves. Képelem, a nagy örömtöket, hogy nagybátyádnak, falun tölthetitek a nyarat, ahol nagy kert van és sok gyümölcs. Azt írod, ott is sokat gondolsz nagyapókára, aki olyan jó és úgy szeret titeket, s ott is megmondod mindenkinek, hogy járassák a ti kedves szép lapotokat, a Cimborát és szeressék a jó nagyapót. Mennyi jóság, mennyi melegség van ebben a néhány sörben! Látva-látom, milyen nagy öröme van benned a te jó édesanyádnak. — **Dobránsszky Gyula, Jára, Tordaaranyosmegye.** Azt írod, van pár ezer selyem gubód, ezeket szeretnérd értékesíteni, de nem tudod, hol és ki veszi meg, aztán darabonként-e, vagy kilószámra s mennyiért. Nagy sajnálatomra, magam sem tudom, vesznek-e és hol selyem-gubót, de talán lesz olvasótársaid között valaki, aki tud válaszolni erre, s azt a valakit megkérem ezen a helyen, szíveskedjék értesíteni téged. — **Pataky Pali, Buzásbocárd.** Bizony, rég nem írtál, s helyre kell hoznod a mulasztást. Amint már olvashattad, két pályázatot hirdettem: beszámolót és rajz-pályázatot, s majd hirdetek helyreigazító pályázatot is. Azt bizony nem tudom

megmondani, hogy mikor megyek hozzád, de azt hiszem, neked könnyebb az utazás, mint nekem, hát gyere el te hozzám. A versrejtvény közül az első sorra kerül. — **Antónia Klárka és Gábor, Magyarszovát.** Mindketten kaptatok a vizsgán jutalomkönyvet, s ez nemcsak nektek öröm, hanem nekem is. Öröm az is nekem, hogy elolvastad „Katalin” c. könyvemet, s igen szépnek találtad. Végezvén a negyedik elemít, jövő évben Kolozsváron fogsz tanulni, s remélem, hogy onnan is szorgalmasan fogsz írni nekem. — **Primixl Ica, Arad.** Nemcsak megfejtést, levelet is várok tőled, mivelhogy most találkozom először a neveddel. — **Judovits Miklós, Nagyvárad.** Számontartom az ígéretedet, hogy a vakációban szorgalmasabban írsz. Annak igen örvendek, hogy a liceum második osztályában olyan szépen sikerült a vizsgád. Rejtvényeid mind jók, de csak egy kerül sorra, mert oly sok rejtvény vár közlésre, hogy egy unokától csak egy rejtvényt közölhetek. — **Farkas Ilonka, Bánffyhunad.** Én minden levélre válaszolok, s bizonyos lehetsz abban, hogy meg is kapod előző leveleidre a választ, illetőleg valószínűleg már meg is kaptad, de neked is és olvasótársaidnak is türelemmel kell várni a válaszmra, mert sok levélre válaszolok, s természetesen, lassan kerülnek sorra a válaszaim. Azt a hat könyvet a Szabadsajtó hirdeti, nem nagyapó. Egyáltalán én semmit sem hirdetek, sem könyvek eladásához, sem az újságra való előfizetésekhez semmi közöm. Elgondolhatod, hogy nekem éppen elég munkát ad az újság szerkesztése. Anyukának, apukának, öcsédnek és hugodnak tolmácsold viszontüdvözetemet. A kiadóbaícsi pótolja a 20. és a 21. számot. — **Katona Ilona, Nagyenyed.** Örvendek a bemutatkozásodnak. Három testvéred van, te vagy a legnagyobb, most töltötted be a tizenharmadik évet. Margitka hét éves, összel megy iskolába. Józsi három éves. Sanyika hét hónapos. Valóban szép család, szivemből kívánom, hogy tartson meg az Isten szüleitek örömeire. Deák Tusika címe: Sepsiszentgyörgy (Sfantul-Gheorghe). Páska Judithé: Hidalmás (Hida). Szélmalomrejtvényed sorra kerül. — **Kiss Pál, Nagyvárad.** Nem hanyagság, de súlyos betegség az oka, hogy oly rég nem írtál. Örömmel látom, hogy már meggyógyultál, bár még kissé gyenge vagy. Vigyázz, ne erőltessd meg magadat. Ha falura visznek, közöld velem, vagy a kiadóhivatallal s oda küldj az újságot. — **Tóth Józsi, Arad.** Egyik rejtvényed sorra kerül. — **Mimles Baba és Ica, Karánsebes.** Mindketten nagyon jól végeztétek az iskolai esztendő, mégpedig Baba az első polgárit, Ica az első elemít. Hogyne látnálak hát nagy örömmel unokáim seregében! Szeretettel várom további leveleteket. — **Stürmer Nóri, Karánsebes.** Levelet is várok, nemcsak megfejtést. **Bocsánecz Margit, Nagysomkut.** Az



nekem ígért hosszú levelet s benne a fényképet szeretettel várom. — **Horváth Gyula, Karánsebes** Rejtvényed sorrakerül, s a hirdetett pályázaton remélem, résztveszel. — **Zauberer Ilonka, Zilah.** Már egy fél éve jár neked az újság, s csak most jutottál a tanuláshoz, annyira lefoglalta minden idődet a tanulás. Hát, csak pótdol a nyáron ezt a kényszerű mulasztást, mert a levélírás éppen olyan fontos, mint akármelyik tárgy. Eppen azért kívánatos volna, hogy az iskolai esztendőben is irogassál levelet, ami az idő helyes beosztásával, nem tartozik a lehetőségek közé. Mondanom sem kell, hogy szeretettel látlak unokáim seregében. — **Berezky András, Egrestó.** Ha nagyon sok levélre nem kaptál választ, ez vagy azt jelenti, hogy egyik-másik leveled elkallódott a postán, vagy azt, hogy a válaszmra még nem került sor az újságban. — **Kálló Vilma, Szilágysomlyó.** Az idén Somlyóra is eljött a püspök bérmálni és a Mária kongregációba az új jelölteket felvenni. Tartottak egy köszöntő előadást is a püspöknek, amelyben te is résztvettél. Örvendek a szereplésednek is, de nemkülömben a nagyszerű bizonyítványodnak is, mert csak az énekből és a zenéből volt kilencsed, egyébből mind tízes. Valóban, megérdemelted apukádtól az emlékkönyvet. Egyik betűrejtvényed sorrakerül. — **Guffmann Kató és Vera, Nagyvárád.** Igen örvendek, hogy a vizsgád sikerült, s remélem, azóta az esős idő is elmúlt, egész szívvel, lélekkel élvezitek a vakációt, Kohn Zsuzsikának és Hajdu Bözsinek tolmácsoljátok viszontüdvözetemet, de kérdeztőlük, hogy miért nem írtak ők is? — **Szegedy Piroska, Kolozsvár.** Szeretem közelebbről ismerni az unokáimat, tehát nemcsak megfejtést, de levelet is várok tőled. — **Borglida Lili, Nagyvárád.** Közöltem a kiadóbácsival a kívánságodat, melyszerint szeretnéd megkapni az 1924. évről a júliustól szeptemberig terjedő számokat. Ő bizonyosan már közölte is eddig veled, hogy kaphatók-e ezek a számok, s ha kaphatók, mi az ára. Egyik rejtvényed sorrakerül. — **Sárga Mihály, Szatmár.** Pótlórejtvényed sorrakerül. — **Szöke Juci, Kászón.** Nem Brassóból, hanem Kászónból írod nekem a levelet, ott nyaralsz Jóska unokatestvérednél. Remélem, Jóska rendszeren kapja az újságot, így ott is olvashatod. Elhiszem neked, hogy gyönyörű látvány volt a vidék, haol átutaztál, s remélem, majd résztveszel a beszámoló pályázatban, mert bőven lesz írni valód erről a gyönyörű vidékről. **Sárga József, Szatmár.** Jó a rejtvényed, sorrakerül. — **Klein Margitka, Tasnád.** Anyukád egész télen beteg volt, amiatt nem tudtál írni, de most már jobban van, hála Istennek, s van időd az olvasásra is és az írásra is. Hát, csak írdál minél gyakrabban, hogy javuljon az írásod. A betűrejtvényed jó. — **Szöke József, Kászón Feltiz.** Ha betegség miatt nem írtál, könnyű

megbocsátanom, de számontartom az ígéretedet, hogy most már szorgalmasan írsz. Képzem, milyen jól telik az idő, hogy nálatok nyaral unokatestvéred, Szöke Juci. Meg is érdemled, hogy szíved szerint élvezd a vakációt, mert kitünő az értesítőd. Hogy mikor jár le az előfizetésed, erről a kiadóbácsai értesít. — **Szondy Gyurika, Debrecen.** Mindössze három jeles volt a bizonyítványodban, a többi kitünő. Képzem, nagy volt az öröme édesapádnak és édesanyádnak. — **Ehrenfeld Miklós, Arad.** Az iskolai évet elvégezted, van már időd írni levelet. Mindenekelőtt azt írod, hogy nagyon tetszik neked a Cimbora, különösen Szilasy Bálint szép históriája. Hogy sokáig nem írtál, ennek két oka volt. Részint, mert nem volt időd, részint, mert nagyon hibásan írsz. Az első mehetséget elfogadom, a másodikat nem, mert éppen azért kell gyakran írnod, ha hibás az írásod, máskülömben hogy javuljon? A helyesírásod eléggé kielégítő, csak az a baj, hogy igen apró betűkkel írsz. Én ugyan a legapróbb betűs írást is könnyen olvasom, de a magad szemét rontod, ha apró betűkkel írsz, s rontod az írásodat is. Hát László és Magda miért nem írnak? Vagy ők még egyáltalán nem tudnak írni? — **Pollák Évi, Karánsebes.** Kívánom, hogy a szerencse rádmosolygjon, de ha szorgalmasan fejtéd a rejtvényeket, akkor főbb kilátásod van arra, hogy egyszer csak ráhibázzék a keze Tökmag király öfelségének a nevedre. — **Szántó Jolán, Vajdahunyad.** Rejtvényeidből válogatok, az írásodat megdicsérem. — **Ürszinyi Judith, Nagyvárád.** Nem bánád ha mindennap kapnál Cimborát. Az ám, de attól félek, hogy akkor egyebet nem csinálnál, csak a Cimborát olvasnád és elhanyagolnád a tanulást. Eppen elég munkát ad nagyapónak a Cimborának hétről-hétre való megszerkesztése, s nektek is elég, ha hetenként egyszer olvastok újságot, különösen az iskolai esztendőben, amikor oly sok a tanulnivaló. — **Altmann Endre, Arad.** Mindegy, hogy a nyári beszámoló milyen formában írod meg. Megírhatod naplószerűen is, vagy elbeszélészerűen, hogy mit láttál és tapasztaltál érdekeset a nyár folyamán. Pályázhat minden olvasó, akár utazott el valahová, akár nem. Aki nyitott szemmel jár, ha nem is utazik el, a saját falujában vagy városában is talál sok érdekes megírni valót, ami érdekelni fogja a más faluban vagy városban lakó olvasót. A rajzpályázatnál egyáltalán nem szükséges, hogy egy egész rajzlapot használj, a fő, hogy a rajz jó legyen. Rejtvényed sorrakerül. — **Majos Erzsébet, Beregszász.** Ugy örültél, amikor az üzenetek és a megfejtők között megpillantottad a nevedet, hogy majdnem a plafonig ugrottál. Lám, lám, milyen jó, hogy a plafon magas, s nem ütötted bele a fejedet. Annak én is örvendek, hogy a bizonyítványod csupa egyes, de bizony én nem ugrálok a plafon felé. A rejtvényed jó, de nem közölhetem, mert az én nevem a megfejtése. Mászt eszelj ki —



FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Vonalrejtvény.

Beküldte: Altmann Endre.



Névrejtvény.

Beküldte: Judovics Miklós.

Cegléd, Mancsi, Aron, Rózsi, Nusi, Etel, Erzsi,
Feri, Olga, Lala, Nándor, Rezső.
Helyesen megfejtve egy magyar író nevet kapjuk.

Betűrejtvény.

Beküldte: MOGORÁN PÁL.

J
M Ó
K
Ó A
I
R

Potlórejtvény.

Beküldte: Sárga József.

— obó	— gnác
— rosz	— eprü
— iró	— olvaj
— ra	— eder
	— rok
	— arancs

A hiányzó betűk egy magyar hős nevét adják.

Csigarejtvény.

Beküldte: Polifka Margit.

I	sz	t	a
s	e	ti	k
t	r	e	ó
e	n	a	j

A Cimbora könyvosztálya

A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Táborlüz üzen	15	—	lev
Radványi K.: Horog István & Co	15	—	
Sztrilich-Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	10	—	
Butykó: Törvénytárgyat	15	—	
Scherer: Próbaidős cserkész könyve	15	—	
Sztrilich-Mócsy: Tábori munkák	20	—	
Radványi K.: Napsugarleventék	15	—	
Kovács D.: Ballag már	15	—	
Scherer: Cserkészek könyve	15	—	

A Magyar Ifjúság Könyvtára

kellemes és szórakoztató olvasmánnyal kedveskedik az ifjúságnak. Köteteit azonban élvezettel olvashatják a felnőttek is. Olcsó pénzért nemes szórakozást találhat e kötetek olvasója, amikor ma az általános drágaság miatt a jó könyv ára is elérhetetlen magasságra hágott. Eddig a következő kötetek jelentek meg:

1. sz. Magyar elbeszélők, nyolc elbeszélés ára lei 15—
- 2-3. sz. Benedek Elek: Gyermekszínház lei 25—
- 4-5. sz. A. Conan Doyle: Tűzkőrüli történetek lei 25—

SAJTÓ ALATT:

6. sz. Bábjátékos Pali, Irta: Strom Tivadar
7. sz. Li Fan bosszúja Westermann F. P.
8. sz. Az egyszemű May Károly
- 9-10. sz. Robinson Crusoe Defoe Dániel.

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánú-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánú-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagypóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szalmár) Str. Cuza Voda 4.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
Csehszlovákiában évi 80 csehszlovák korona, negyedévenként 20 csehszlovák korona.
Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.
Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.
Jugoszláviában évi 200, negyedévenként dinár.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó Rt.
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

már ökegyelme. Ahhoz képest ez a kis mászás valóságos séta!

Egy-kettőre feljutott az első emeletig. A járókelők csak most vették észre, mi történik. Többen megálltak, néhányan kiabálni kezdtek.

— Hé, bácsi, mit csinál ott?

— Hová mászik kend?

— Rendőrt kell hívni! — hallatszott mindenfelől.

Hanem Balambér mindezzel nem törődött, csak kapaszkodott tovább. Felért a második emeletre, fel a harmadikra, aztán megragadta az ereszesatornát és felvetette magát a tetőre. Akkorára sűrű embertömeg álldogált már lenn az uccán és a rendőr is előkerült.

— Őrült, őrült! — mondogatták az emberek.

— Dehogy, holdkóros! — vélték mások.

A rendőr felkiáltott hozzá:

— Hé! Azonnal jöjjön vissza!

— Van eszemben! — gondolta Balambér. — Majd néztek, ha leviszem a kecskét!

Hopp, már ott ugrált a kecske a háztető szélén. Balambér lekuporodott a kémény mellé, onnan leste, mikor érkezik elébe.

— Megfoglak, komé! Megmarkolászom a torkodat! — dünnyögte jókedvéen.

No, most! Ott illegett-billegett a kecske a háztető peremén, Balambér orra előtt.

— Hahaháá!

Irtózatossá üvöltéssel rávetette magát az ifju ur. Eltűnt a kecske s már a szemben levő házban csillogott a szőre, Balambér pedig zuhant, zuhant lefelé a mélybe, épen az ucca közepére.

Felsikoltott a tömeg odalenn, az emberek eltakarták a szemüket, hogy ne lássák a szörnyű halálugrást.

Hanem a nagy zuhanás csak nem hallatszott. Balambér ügyesen a talpára fordult esésközben és egyenesen egy arra robogó automobilba pottyant.

Topp, az automobil utasát a hideg is majd kirázta ijedtében, amikor a lába elé hullott a csillagok közül ez a feketeképű szerzet! Hát még, amikor jobban szemügyre vette! Akkor bezzeg, ugrott volna már az automobilból, de hiába. Balambér galléron csipte és most ő kezdte a rendőr után kiabálni:

— Megvan a tolvaj! Itt van a tolvaj!

Pillanat alatt nagy embergyűrű fogta körül a ko-

is, hogy nagyon megjárhatja, aki leugrik. Könnyen a vonat alá kerül, oda lesz, széttépik a dübörgő vaske-rekek.

Bezzeg, a két Barlanghy nem törődött avval, jó fiuknak tartják-e őket, vagy sem. Nagyot ugrottak, el is vágódtak a sinek mellett, oda koppant buksi fejük a kövekhez. Baj is az! Feltápáskodtak, aztán usgyé, be a kukoricásba. Futottak, futottak, ahogy birta a lábuk. Mire az utasok észrevették, hogy hiült helye van az őrült fiúnak s az apjának, hetedhét országon is tul jártak. Szegény Szemes Tóbiás egyedül érkezett meg nagy szomoruan Budapestre.

Futott, futott a két menekülő, pedig senki sem üldözte őket. A vonat tovább robogott, s amikor a füstjét sem lehetett látni, Barlanghyék is megállottak.

— Mit csináljunk most, Balambér? — kérdezte Adám tekintetes ur.

— Balambérnak hirtelen eszébe jutott, hogy hajnal óta nem volt falat a szájában. Azért azt felelte:

— Először is együnk, édes apám!

Adám ur is úgy találta, hogy nem ártana valami harapnivaló. Igen ám, de minden éók-mókjuk a vasuton maradt! Hiába csomagolt be Kati szakácsné sült libát, rántott csirkét, töltött borjút, finom töpörtös pogácsát! Legfeljebb Szemes doktor falatozhatik belőlük.

— Nem baj, azért nem maradunk éhen! — mondta Balambér. — Ha más nincs, tejes kukorica akad bőven!

Nekiláttak a kukoricának, jóízűen rágesááltak le egyik esövet a másik után. Amikor jóllaktak, kióvakodtak a kukoricásból az országuttra. Elindultak esöndesen Budapest felé. Nem sokat kellett gyalogolniok, mert csakhamar villamos megállóhoz érkeztek. Valamelyik közeli községből épen csilingelt Budapestre a szép, karsu, sárga villamos.

— Mirgem-morgom, erre felszállunk! — szólta Adám tekintetes ur.

Fel is kapaszkodtak és letelepedtek a kocsiban a padra. Csing-csiling, indult a villamos, jött a kalauz.

— Hová tetszik utazni? — kérdezte.

Adám ur csavargatta a nyakát.

— Azt bizony magunk sem tudjuk, kalauz uram! Oda szeretnénk menni, ahol megdögönyöznenek!

— Hahaha! — nevetett a kalaz. — Tréfás ember az ur, látszik, hogy vidéki!

— Bizony, nem tréfálok én, — felelte a tekintetes ur. — Aztán meg voltam én már Budapesten, nem vagyok olyan nagyon vidéki!

— Hová adjak hát jegyet? — sürgetté a kalauz.

— Hát mondom, hogy oda, ahol megdögönyöznek!

Erre már az öreg feketeképű bácsi kivánságán. Egy finom öltözötű szemüveges ur pedig felállt a helyéről és oda lépett a kalauzhoz.

— Szakaszejegyet adjon nekik, én tudom, hová akarnak menni!

Aztán leült az öreg Barlanghy mellé.

— Bizza rám magat, bátyám uram, majd én eligazítom, hová kell mennie!

— Megköszönöm az ur szives indulatját! — emelte meg a kalapját az öreg. — Én Barlanghy Ádám földbírtokos vagyok, ez meg itt a fiam, Balambér!

A szemüveges ur odanyújtotta nekik bőrkeztüüs kezét és azt mandotta:

— Szerencséjük, hogy velem találkoztak! Majd meglátják, milyen gyorsan elintézem minden ügyesbajos dolgukat!

— Nincs olyan sok dolgunk! — szólalt meg Balambér. — Csak az apámat akarjuk megdögönyöztetni, aztán Szemes Tóbiás doktort kell megkeresnünk.

— Instállom, az ur talán megmondhatja, nem fáj az a dögönyözés? — kérdezte az apja.

Az idegen ur legyintett egyet.

— Sohase féljen, bátyám! Én olyan helyre viszem, ahol teljesen fájdalom nélkül dögönyöznek!

— Az bizony jó lesz! — bölintott a tekintetes ur. — Az ilyen maganfajta vén csont már elszokott a dögönyözéstől. Régen volt az, amikor utóljára megdögönyözött szegény édes apám, nyugodjék békében!

Csing-csing, csingiling! Zugott, robogott a villamos, nini, már beérkeztek a házak közé. Eleinte apró házikók sorakoztak az út két oldalán. Szegényes, piszkos udvarokra lehetett látni a kocsiból. De nem sokára szebb utcára kanyarodott a villamos. Emeletes házak, majd valóságos paloták szegélyezték, fényes üzletek kirakatai ragyogtak, sürgött-forgott a gyalogjárón a sok ember. A két Barlanghy úgy elbámészkodott, hogy észre sem vették, amikor a villamos megállt.

— Végállomás! — kiáltotta a kalauz.

két pillantott meg. Ott ugra-bugrált nagy vigan az ereszesatorna fölött. Hipp, hopp, már egészen a háztető szélére ugrált. Akkor aztán huss, szempillantás alatt keresztül ugrott a széles uccán a szemben levő ház tetejére. Ott egy arany üveg termett mellette, alatta pedig aranyos betűk gyuladtak ki. A következő percben eltűnt minden s a kecske már újra a tulsó ház tetején ficáinkolt.

Ha Balambér urfi jól megtanult volna olvasni a medvé iskolában, elolvashatta volna a ragyogó felirásból, hogy az a kecske egy nagy budapesti sörgyár hirdetése. Villamos körtékből rakták össze a házak tetején és igazában nem is ugrált, csak a lámpák gyulladtak ki hirtelen más-más helyen, az látszott úgy, mintha ugrálna a kecske.

De Balambér mindig hadilábon állt a betűkkel (mégis doktor szeretett volna lenni!) azért hát nem is nagyon olvastatta a fényes betűsört. Azt hitte, igazi, aranyszőrű kecske táncol ott fenn a háztetön. Hej, ha ő azt megkaparinthatná! Micsoda gyönyörűséges aranyszőrű békecseset csinálhatna a bőréből!

— Micsoda kecske ez, kérem? — kérdezte az egyik járókifőtől.

Az yégigmézott rajta, aztán így felelt mosolyogva:

— Uraságod, úgy látszik, régen nem járt Budapesten, hogy nem tudja! Ez az aranyszőrű esodakecske!

— Az-e! — esodáلكozott Balambér. — Osztán miért nem fogják meg?

Az idegen ur titokzatosan mosolygott.

— Hja, kérem, veszedelmes dolog ez nagyon! Ugy éget ennek a szőre, mint a parázs! Senki sem nyulhat hozzá, mert menten izzé-porrá égeti!

— Ugy, gondolta Balambér. No, én azért is megpróbálom! Körülnézett, hogy Ádám tekintetes urnak megmondja, miben sántikál. De nem látta a két öregot sehol. Azok nem vették észre, hogy ő elbámészkodott és tovább sétáltak.

— Nem baj, — gondolta magában. — Majd annal jobban oltámul édes apám, ha lehozom az aranyszőrű kecskét!

Odasomolygott a ház falához és az esővíz levezető esatornán elkezdett fölfelé mászni. Odahaza, a hóspikás vén hegyek között veszedelmesebb helyeken is mászkált

Balambér, hanem azért nem akarta hinni, hogy Csalóky Mátyás megréfalta.

— Ejnye, igrum-burgum, tuljártak az eszemen! — zsörtölődött az öreg ur. — No, de majd jobban vigyázok most már!

— Ugy, ugy! — bólogatott Szemes doktor. — Csak a pénztárca el ne vészett volna, a többit majd elfelejtjük.

— Űsse kő a tárcát, van nékem elég pénzem anélkül is! — ütött a zsebére Ádám ur. — Amiatt soh'se busuljunk!

Hát, nem is buslakodtak. Szivarra, pipára gyujtottak a pompás vacsora után. Plonka pedig a zongorához ült és megkérdezte Ádám urat, melyik a kedvence nótája.

— Ádám ur odaállt a zongora elé, illegette magát egy kicsit, aztán rágyujtott erre a nótára:

Hej, de dombon van a Barlanghy ur tanyája,

Szalonnát eszik annak a kutyája!

Már messziről kiáltja a fiának:

Adtál-e már szalonnát a kutyának?!

Odalenn az uccán megálltak a járókelők és felnéztek az ablakokra, ahonnan a szörnyű hangok hallatszottak.

— Valami csodatorku énekes lehet odafenn! — szóltak némelyek.

— Nem énekhang az, kérem, hanem valami óriás nagybögő! — mondták mások.

— Dehogy, az állatkertből hallatszik ide az elefánt horkolása! — vélték a harmadik csoportban.

Amikor vége lett az éneknek, Szemes doktor sétára hívta vendégeit. Gyönyörű nyárvégi este volt, az uccákon ragyogtak a lámpák, az égen a csillagok. A kocsiton egymást kergették az automobílok, pompás fogatok, a gyalogjárón sétáltak a vidám budapestiek.

Ádám tekintetes ur és Balambér nagy gyönyörűséggel vegyültek a sétálók közé. Csodáltak a csillogó kirakatokat, ahol mindenfélét lehetett látni, ami szemnek-szájnak kedves. Megbámulták a nagy emeletes autóbuszokat, amint dübörögve vágattak az uttest közepén, akár a villamosok, de sinek nélkül.

Egyszeresak az egyik sarkon majd kővé meredt Balambér ifjú a bámulattól. Magasan, magasan a sarokház tetején egy gyönyörűséges, aranyszőrű bakkecs-

— Szálljunk le, uraim! — szólott az idegen ur.

Lekászalódtak, széttelintettek. Nagy tér sarkában voltak, nem messze árnyas fák alatt padok hivogattak pihenőre.

— No, most mindjárt elvégezhetjük a dögönyözést! — mondta az utitárs.

— Hát uraságod maga fog dögönyözni? — kérdezte a tekintetes ur.

— Persze, senki sem ért ahhoz nálam jobban! Menjünk csak oda a ligetbe, ott kevesen járnak, mindjárt elvégezhetjük!

Elindultak. A tekintetes ur azonban még mindig aggodalmaskodott.

— De aztán az ur meg tudja látni a tudómet? Meg találja bennem a golyót?

Az idegen ur megveregette az öreg vállát.

— Csak bizza rám, bátyám! De lám ni, jó hogy szólt; mert ha golyót kell keresni, akkor nem lehet a kigyelmed zsebében pénz! Tegye a tárcáját a kabátzsebbe, a kabátot meg tegyük ide a padra!

Megálltak a ligetben egy elhagyott pad előtt. Öreg Barlanghy letette a kabátját a padra, aztán az idegen ur elvezette őket a bokrok közé.

— No, most álljanak itt, kezdem a dögönyözést. Ne féljen, bátyám, nem fog érezni semmit! Balambér ur pedig vigyázzon az édesapjára, nehogy hátraforduljon, amíg én nem szólok! Akkor nagyon nagy baj érné, hát jól vigyázzon!

Visszament a padhoz, kivette az öreg ur zsebéből a tárcát, aztán így szólt:

— Vigyázzunk, kezdem! Egy, kettő, három! Hátra ne nézzenek!

Dehogy nézett volna hátra a két jámbor „beteg”. Álltak a bokrok közt a napsütésben türelmesen, az idegen pedig gyorsan elillant a tárcával.

— Mit érez kigyelmed, édes apám? — kérdezte egy idő múlva Balambér.

— Nem érzek én semmit! — dübörgött jó kedvűen az öreg. — Igazán esoda valami ez, így még sohasem dögönyöztek!

Hanem, amikor már jó félóra is eltelt s a dögönyöző urnak hangját sem hallották, kezdtek türelmetlenkedni.

— Mehetiünk-e már? — kiáltották most már mind a ketten.

Tudjuk, hogy a Barlanghy urak kiáltása nem tréfadolog. Elhangzik az hetedhét határba; hát a liget sarkáig hogyne hangzott volna! Elszállt biz az, bezörgetett a rendőr fülebe, indult is menten a rendőr, hadd lássa, micsoda fenevadak orditoznak a ligetben.

— Hahó, mehetiünk-e mááár! — üvöltötték épen torkukszakadtából. Adám ur és Balambér, amikor a rendőr a hátuk mögé ért. Százat teszek egy ellen, hogy sok bátor legény elfutott volna erre a barátságos ordításra! Egy kóbor kutya esze nélkül menekült el a közelből, a verebek majd lepottyantak az ágakról ijedtükben. De a rendőr azért rendőr, neki nem szabad megijednie. Kirántotta fényes kardját, kezébe vette jó kis pisztolyát, aztán ő is nagyot kiáltott.

— De bizony jójjenek onnon kendtek!

Mi a csoda! Ez nem a dögönyöző ember hangja! Csodálkozott a két medve és ripsz-rapsz, perdiült egyet a sarkán. Ohó, hohohó! Kard, pisztoly, rendőr! Ennek fele sem tréfa!

— Mit akarnak ott kendtek? Miért ordítanak olyan pogányul! — kérdezte a rendőr.

Adám ur kedélyesen megrázta magát.

— Hát kend mit akar a karddal, meg a pisztollyal?

— Ne feleseljen kend velem! — ripakodott rá haragosan a rendőr. — Tüstén feleljen, vagy lövök!

— Nono — dünnyögte Adám ur — olvastam, hogy most nem tanácsos a rendőrökkel kötekedni! Hát izé... egy kicsit megdögönyöztettem magamat!

— Bolond kend talán! — mérgelődött a rendőr. — Ki dögönyözte meg kendet?

Hü, igaz is a', hová lett az idegen ur? Bezzeg, beszédes lett most már Adám tekintetes ur. Keresték buzgón a dögönyöző embert, de hiába. Felveszi a kabátját, hát, hiányzik a tárcsa!

— Tolvaj, tolvaj! Fogják meg!

Bezzeg, kiáltozhatott most már! Jó szerencse, hogy ott volt a rendőr — mindjárt felírta a noteszába, mi történt. Irja, irja, irja, amikor azt írná, kit loptak meg, kérdezi Adám ur nevét.

— Barlanghy Adám földbirtokos! — mondta a tekintetes ur.

— Ejnye, millió kartács, hiszen épen uraságotat keressük! — kiáltott nagy örömmel a rendőr.

— Engem-e? — csodálkozott a tekintetes ur. — Már mért keresnének?

— Hát nem uraságod az, aki leugrott a robogó vonatról a fiával együtt?

Elbámultak szörnyen Barlanghyék. Honnan tudhatják azt már Budapesten, hogy ők mit csináltak a délelőtt.

— Kitől tudja ezt rendőr uram? — kérdezték.

— Szemes Tóbiás doktor ur jelentette délben a rendőrségen. Menten parancsba kaptuk, hogy ha megtaláljuk uraságotat, vigyük a doktor ur lakására!

Ejha, ez bizony nem lesz rossz! Lám, mégis csak ügyes a budapesti rendőrség! — gondolta Adám ur. Kivált, ha olyan jó hangu uraságokról van szó, mint a híres-nevezetes Barlanghy-familia tagjai!

Örömlükben megölelgették a derék rendőrt (ugyan- csak ropogott belé a csontja szegénynek) aztán kocsira ültek és Szemes doktor ur lakására hajtottak.

Az volt aztán az öröm, amikor a két nevezetes utas betoppant a doktor ur ebédlőjébe!

Épen vacsoránál ült a család, mert a sok hajsza, sok izgalom közben alaposan eljárt az idő. A doktor ur felesége és kislánya nem győzték kérdezni Adám urat és Balambért kalandjukról. A kis Ilonka kivált Dütőhasról akart hallani. Balambér elmesélte, miért hívta birközni a fehérmellényes urat. Aztán Adám ur is elmondta a dögönyözés történetét. Megmosolyogták őket, de Szemes Tóbiás így szólt hozzájuk:

— Látják, kedves uraim, nem szabad minden ember szavának hitelt adni! Az a Csalóky valami tréfás ember lehetett, mert ez a Dütőhas-história csak mese! De a dögönyöző ember már közönséges csaló volt! Vigyázni kell ilyen nagy városban, mert könnyen megjárhatja a hiszékeny ember!

Aztán Adám tekintetes urhoz fordult:

— Kigyelmed pedig ne használjon máskor olyan szót, aminek nem ismeri a jelentését, vagy ki sem tudja mondani! Nem dögönyözésről beszéltem én, hanem röntgenezésről! Kinevetik az olyan embert, de még a medvét is, aki összevissza beszél!

Röstelkedett a tekintetes ur, lesütötte buksi fejét